

Volterra. Publicul italian, atât de avizat în materie de operă, a aplaudat cu căldură realizările artiștilor români, exprimând de fiecare dată dorința de a-i reîntilni în anul următor. La ultimul turneu, din 1973, spectacolelor de operă și concertelor de arii din creația lui Mascagni (la Livorno) li s-a adăugat și un concert simfonic, susținut de orchestra Operei sub bagheta lui Petre Sbârcea și având în program *Rapsodia română nr. 1* de Enescu și *Simfonia nr. 9* de Beethoven, cu cîntăreți ai instituției ca soliști. Un interes deosebit l-au stîrnit și spectacolele cu baletul *Lacul lebedelor* de Ceikovski și cu opera *Faust* de Gounod, din care n-a lipsit baletul *Noaptea Valpurgiei*, rareori prezentat în Italia. Pentru luna decembrie, 1974 este prevăzut un nou turneu în orașele toscane Livorno și Lucca, cu operele *Amicul Fritz*, *Rigoletto*, *Trubadurul* și *Manon Lescaut*.

Aflat în al 55-lea an de existență, Opera Română din Cluj-Napoca duce mai departe stîndardul preluat de la iluștrii înaintași ai actualilor membri ai colectivului, cu toții preocupați să mențină prestigiul teatrului și să-l ridice neîncetat la un nivel tot mai înalt.

La o săptămînă după încheierea tradiționalei „Toamne muzicale” — dedicată în acest an muzicii veacului nostru —, viața de concerte continuă, fără nici o pauză, deși instrumentiștii Filarmonicii locale au depus eforturi considerabile. Dirijorul american Adrian Sunshine, care a susținut concertul de închidere, rămîne în continuare încă două săptămîni, pentru a putea prezenta alte două programe. Asistăm la primul dintre ele.

Concertul începe cu o foarte scurtă piesă pentru alămuri și percuție (4 minute) a lui Aaron Copland, compatriot al dirijorului, intitulată simplu *Fanfară*. Ritmuri pregnante, evocînd parcă reminiscențe din lumea jazz-ului (sub semnul căreia s-au desfășurat de altfel începuturile carierei compozitorului), predominantă în această extrem de sugestivă lucrare, care îmi amintește de existența unei vaste literaturi pentru alămuri, practic necunoscută la noi din lipsa unor formații permanente cu un asemenea profil.

În continuare, podiumul solistului este ocupat de Ștefan Ruha, cu care Adrian Sunshine realizează o colaborare exemplară în *Concertul pentru vioară și orchestră în Re major* de Brahms. Spre deosebire de alți soliști care caută cu orice chip să-și etaleze virtuozitatea, agilitatea digitală, temperamentul, Ștefan Ruha înțelege lucrarea ca o simfonie în trei părți, cu vioară principală; deși știm cu toții că tehnica viorii nu prezintă niciun secret pentru el (a se vedea realizările sale în Paganini, Lalo, Vivaldi etc.), Ruha renunță aci în mod conștient la strălucirea virtuoasă, la tempii plini de involburare, pentru a se retrage în umbra orchestrei, ca un fel de „pri-

mus inter pares” al violoniștilor. Este o concepție nu lipsită de teme, pe care o întîlnim de altfel și în versiunea discografică a lui Yehudi Menuhin, și pe care Adrian Sunshine a înțeles-o și a sprijinit-o.

În fine, *Simfonia nr. 1 în do minor* de Brahms, lucrare atât de familiară instrumentiștilor clujeni, pe care au cîntat-o în nenumărate rînduri cu dirijorii lor permanenți, cu dirijori oaspeți, ba au imprimat-o și pentru disc cu regretatul maestru Antonin Ciolan. Iată un opus atât de bogat în substanță muzicală încît se poate preta la concepții foarte diferite, valabile cu toate în măsura în care sînt materializate într-o execuție orchestrală fără cusur și marcate de o deplină unitate a intențiilor expresive. Este ceea ce izbutește să realizeze Adrian Sunshine la pupitrul acestei orchestre, cu care găsește întotdeauna un limbaj comun, bazat pe înțelegere și stimă reciprocă. În locul unui Brahms autumnal, mediativ, dominat de un colorit cenușiu, Sunshine preferă să ne înfățișeze un Brahms aflat în plină vigoare a maturității, capabil să se desfășoare în elanuri ritmice puternic susținute, dar și să trateze discursul simfonic cu o robustețe sculpturală, permanent contrastantă. Această concepție — demonstrată cu o deplină forță de convingere mai ales în partea finală, de un dinamism exaltant — este însușită cu mult entuziasm de întreaga orchestră, care realizează cu acest prilej unul din cele mai izbutite concerte ale sale, la care ne-a fost dat să asistăm în anii din urmă. Părerea extrem de elogioasă, pe care Adrian Sunshine ne-a exprimat-o după concert, despre instrumentiștii orchestrei, a coincis cu aprecierile nu mai puțin elogioase ale instrumentiștilor despre dirijorul oaspete, cu care au concertat în repetate rînduri. Cînd aceste opinii favorabile sînt reciproce, rezultatul nu poate fi decît un concert de ținută superioară. Este ceea ce s-a și întîmplat de altfel în seara în care Sunshine s-a aflat din nou la pupitrul Filarmonicii din Cluj, în săptămîna în care numele orașului a căpătat adaosul să evoce frumoasa denu-mire a municipalității romane de origine: Napoca.

Edgar ELIAN

Spectacol festiv dedicat celei de a XXX-a aniversări a Zilei Armatei Române

Pătruns de încărcătura emoțională a unui spectacol reușit, de uralele nesfîrșite ale unui public numeros, entuziast, am părăsit sala Operei Române, cu fiorul unei nemărginite bucurii, prilejuită de spectacolul festiv dedicat celei de a XXX-a aniversări a zilei înființării armatei române populare.

Ceea ce a imprimat spectacolului o notă deosebită, transformându-l într-o puternică manifestare a sentimentului patriotic a fost prezența la acest jubileu a tovarășului Nicolae Ceaușescu, Secretar General al P.C.R., Președintele Republicii, comandantul suprem al forțelor armate.

Programul spectacolului omagial, la a cărui realizare și-au adus o valoroasă contribuție Ansamblul „Doina” al armatei, condus de General-maior Dinu Stelian, col. Sergiu Eremia și Gheorghe Popescu, corul *Madrigal* al Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, dirijat de Marin Constantin, soliști vocali de la Opera Română, actori ai teatrelor din Capitală, a fost alcătuit pe baza unui scenariu semnat de col. Ion Costea, col. Sergiu Eremia, poetul Jean Gheliuc și regizorul Hero Lupescu — căruia îi aparține și regia spectacolului. Conceput ca o înlănțuire de tablouri evocatoare (*Cuza Vodă, 1877, Ecaterina Teodoroiu, Insurecția, Carei, Eftimie Croitoru, Victoria*), tot atâtea episoade de înălțător patriotism ale bravilor ostași români, spectacolul a continuat cu o firească succesiune de momente din viața și activitatea cetățenească de azi a ostașilor (*Instrucția, Dansul muncii, Instrucția fetelor, Omagiu*), încheindu-se cu un emoționant angajament al tuturor militarilor, rostit în fața comandantului suprem.

Spectacolul pune în valoare partituri pătrunse de accente patriotice, aparținând lui George Enescu, Ciprian Porumbescu, Alexandru Flechtenmacher, I. Brătianu, Paul Constantinescu, Vasile Popovici, Dumitru Eremia, Dinu Stelian, Cornel Trăilescu, Lucian Mețianu, Teodor Bratu, Sergiu Eremia, George Bazavan, Marin Constantin, Vasile Donose, Sergiu Sarchizov, I. Oprea precum și versuri ale poezilor V. Alecsandri, I. Nenițescu, N. Tăutu, E. Frunză, V. Tulbure, R. Boureanu, D. Vicol, J. Gheliuc, I. Costea, I. Socol, V. Cimpeanu; la acestea se adaugă dansuri ostășești, clasice sau populare, excelent pregătite de maestrul de balet Oleg Danovski, G. Baci și Vl. Bedea.

Dar ceea ce trebuie remarcat este energia nestăvilită, disciplina de ansamblu a tuturor forțelor interpretative participante la spectacolul omagial al zilei forțelor armate. În mod deosebit notăm evoluția so-

liștilor vocali Maria Diaconescu, Veronica Ionescu, Florin Diaconescu, Marcel Angelescu, Pompei Hărășteanu, Ion Nicolau, a soliștilor dansatori Mariana Ștefănescu, Maria Zlătoianu, George Dumitru, Dorel Ciocănar, a recitatorilor Mihai Dogaru și Adrian Petrache.

Scenografia Paulei Brîncoveanu, regia lui H. Lupescu și excelentul montaj cinematografic realizat de Zința Spîncescu și col. Nicolae Ghiorama, au subliniat cu ingeniozitate și acuratețe conținutul spectacolului.

Constantin RASVAN

Concert Arnold Schönberg

Sărbătorirea, la Filarmonică, a centenarului nașterii lui Schönberg n-a avut nimic din solemnitatea înghețată în care, dintr-o falsă înțelegere și exteriorizare a sentimentului de venerație față de marii dispăruți, asemenea manifestări se încorsetează adeseori. N-a fost nici, ca alteleori, un oarecare medalion, alcătuit din lucrări camerale; a fost, dimpotrivă, chiar mai mult decât o inspirată evocare: o pledoarie pentru cunoașterea creației părintelui noii școli vieneze, atât de popular în calitatea sa de teoretician al dodecafonismului și atât de ignorat încă, în aceea de compozitor.

Pledoarie susținută de autorul *Cazului Schönberg* (volum recent publicat de Editura Muzicală, de asemenea sub semnul manifestărilor dedicate centenarului) cu acel farmec unic pe care muzicologul îl are atunci când conferențiază (avantajul vorbitorului față de scriitor!) și care rezultă din faptul că, oricât de îndelungat ar fi meditat asupra problemelor ce le expune, el nu repetă niciodată (meccanic ori numai) artificial un proces desfășurat anterior, ci gîndește, elaborează în chiar acel moment,